

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VIII./2018
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 688/2016
populárny názov	súdny poplatok
sudca spravodajca	Milan Lalič
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.07.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	<p>K ustanoveniu daní a poplatkov môže v zmysle čl. 59 ústavy dôjsť len zákonom alebo na základe zákona. Len zákon môže vymedziť konkrétne náležitosti predmetného právneho vzťahu, v rámci ktorého vzniká na strane štátu právny nárok na daň či poplatok a na strane jednotlivca určitá tomu zodpovedajúca povinnosť. Analógia vo veciach daní a poplatkov v neprospech povinných subjektov týchto platieb nie je ústavne prípustná, keďže by tým priamo odporovala ústavnému princípu zákonnosti ukladania daní a poplatkov (čl. 59 ods. 2 ústavy). Ukladanie súdnych poplatkov, ktoré samo osebe predstavuje zásah do práva účastníka na súdnu ochranu (na spravodlivý proces), sa môže realizovať iba v zákonom jasne, určite a zrozumiteľne stanovenom rozsahu a obsahu; potreba reštriktívneho výkladového prístupu v súvislosti s ukladaním povinnosti platiť súdny poplatok vyplýva už zo samotnej povahy ústavnej možnosti ukladať poplatky.</p> <p>Poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, a poplatok za podanie návrhu je splatný vznikom poplatkovej povinnosti. Sťažovateľka, ktorá nepodala návrh na začatie konania, bol vyrubený súdny poplatok z návrhu na začatie konania. Zo žiadneho ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch nevyplýva, že návrhom sa rozumie aj návrh na zámenu účastníkov, a rovnako zo žiadneho ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch nevyplýva, že by bola ustanovená poplatková povinnosť za vstup do skôr začatého konania. Poplatková povinnosť z návrhu na začatie konania jej tak nemohla vzniknúť. Navyše, v čase vzniku poplatkovej povinnosti a splatnosti poplatku sťažovateľka nebola účastníkom konania v procesnom postavení navrhovateľa. Extenzívny výklad krajského súdu, ktorý dospel k záveru, že vstup do konania má účinky podania návrhu na začatie konania, preto, vychádzajúc z ústavnoprávnych súvislostí (čl. 152 ods. 4 ústavy a závery uvedené v bodoch 16 až 19 tohto nálezu), nie je ústavne udržateľný.</p>
skutkový stav a základné fakty	Predmetom konania pôvodne poddlžnícka žaloba podaná 6. mája 2011, v konaní o ktorej boli pôvodní navrhovatelia oslobodení od súdneho poplatku. Žalobou sa

	<p>spoločnosť (ďalej aj „pôvodný navrhovateľ v 1. rade“), ktorá bola oprávneným v exekučnom konaní vedenom proti spoločnosti (ďalej aj „pôvodný navrhovateľ v 2. rade“), proti spoločnosti (ďalej aj „odporca“), domáhali zaplata sumy prísl. V priebehu konania na okresnom súde bol na navrhovateľa v 2. rade vyhlásený konkurz, v dôsledku čoho bolo zastavené exekučné konanie, ktoré bolo predpokladom uplatnenia poddĺžnickej žaloby. Sťažovateľka do konania vstúpila po tom, ako na základe zmluvy o predaji o podniku uzavretej so správcom navrhovateľa v 2. rade ako úpadcu nadobudla aj pohľadávku proti odporcovi, ktorá bola predmetom konania. Zmena účastníkov, kde sťažovateľka vstúpila do konania na miesto pôvodnej navrhovateľky v 2. rade, bola pripustená uznesením krajského súdu č. k. 6 Co 227/2013-276 zo 17. júna 2013 a zámena účastníkov, kde sťažovateľka vstúpila do konania aj na miesto pôvodnej navrhovateľky v 1. rade, bola pripustená uznesením okresného súdu č. k. 10 C 94/2011-384 zo 16. júna 2014.</p> <p>Žaloba sťažovateľky bola zamietnutá právoplatným rozsudkom okresného súdu z 9. septembra 2014. Následným uznesením okresného tento zaviazal sťažovateľku zaplatiť na účet súdu súdny poplatok. Konštatoval pritom, že sťažovateľka ako neúspešný účastník konania má povinnosť zaplatiť súdny poplatok, keďže v spore bola neúspešná a na jeho úhradu nebola vyzvaná. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd uznesením napadnutým touto sťažnosťou (i) nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov a (ii) uznesenie okresného súdu vo výroku o povinnosti zaplatiť súdny poplatok potvrdil. Záver o povinnosti sťažovateľky zaplatiť súdny poplatok krajský súd odôvodnil tým, že vstup sťažovateľky do konania nemal za následok jej vstup do postavenia navrhovateľa v konaní o poddĺžnickej žalobe, ale mal účinky podania návrhu priamo proti odporcovi, v dôsledku čoho jej vstupom do konania (16. júna 2014) vznikla poplatková povinnosť a právo vyrubiť poplatok nezaniklo ani uplynutím zákonnej trojročnej lehoty podľa § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti rozsiahlo namieta závery všeobecných súdov a v podstatnom uviedla: „... sudy ustálili, že podanie návrhu na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa, resp. pripustenie vstupu sťažovateľky na miesto pôvodného navrhovateľa má vo vzťahu k vzniku poplatkovej povinnosti rovnaké účinky ako podanie návrhu vo veci samej. Takýto záver však nemá oporu v žiadnom ustanovení zákona o súdnych poplatkoch ... Navyše pokiaľ súd uloží poplatkovú povinnosť účastníkovi, ktorý nepodal žiaden návrh (návrh na zmenu účastníkov konania na strane žalobcu podával pôvodný žalobca), takýto postup zákonom neprípustným spôsobom rozširuje poplatkovú povinnosť aj za úkony účastníkov konania, ktoré nie sú v zmysle zákona o súdnych poplatkoch spoplatnené... V súdnom prípade bol návrh doručený súdu 6.5.2011 a týmto momentom vznikla poplatková povinnosť... poplatok bol splatný v roku 2011 a lehota na jeho vyrubenie uplynula 31. decembra 2014. Napadnuté uznesenie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok bolo vydané dňa 2.3.2015, teda po uplynutí 3 ročnej lehoty na jeho vyrubenie... Pri vyrubovaní súdneho poplatku sa analógia legis neprípúšťa, pretože to vylučuje čl. 59 ods. 2 ústavy, podľa ktorého dane a poplatky možno ukladať len zákonom alebo na základe zákona a neplatí ani § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstatnou sťažnostnou námietkou, ktorá bola určujúca pre prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, bola argumentácia, že vyrubenie súdneho poplatku v konaní, do ktorého sťažovateľka vstúpila na miesto pôvodných navrhovateľov, ktorí boli oslobodení od súdneho poplatku, nemalo z vecného ani časového hľadiska oporu v zákone o súdnych poplatkoch a analógia pri vyrubení súdneho poplatku je neprípustná.</p> <p>Ústavnoprávne východiská ukladania súdnych poplatkov (resp. daní a poplatkov všeobecne) nachádzame v čl. 59 ods. 2 ústavy, ktorý ustanovuje, že tieto, ako verejnoprávne platobné povinnosti možno ukladať len zákonom alebo na základe zákona. Ústavou vyžadovaný zákonný podklad ukladania súdnych poplatkov je</p>

konkretizáciou všeobecnej ústavnej normy obsiahnutej v čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, ktorá tiež vyžaduje zákonný podklad pre ukladanie povinností.

Ústavný súd vo všeobecnosti konštatuje, že dane a poplatky predstavujú ústavne aprobované obmedzenie práva vlastníť majetok, pričom ich prostredníctvom sú zabezpečované príjmy štátneho rozpočtu, ktoré sú nevyhnutným predpokladom na to, aby štát mohol efektívnym spôsobom plniť svoje úlohy. Základný pojmový rozdiel medzi nimi spočíva v tom, že kým zmyslom daní je alokácia peňažných prostriedkov na plnenie verejných úloh verejnoprávnych subjektov bez toho, aby tomu zodpovedalo ekvivalentné protiplnenie, v prípade poplatkov je peňažná platba chápaná ako istý ekvivalent činnosti orgánu štátu alebo iného verejnoprávneho subjektu. Uvedené rozlíšenie však nemení nič na tom, že vo vzťahu k ustanoveniu daní, poplatkov, odvodov či iných obdobných povinností sa uplatnia v zásade rovnaké ústavnoprávne požiadavky.

K ustanoveniu daní a poplatkov môže v zmysle čl. 59 ústavy dôjsť len zákonom alebo na základe zákona. Len zákon môže vymedziť konkrétne náležitosti predmetného právneho vzťahu, v rámci ktorého vzniká na strane štátu právny nárok na daň či poplatok a na strane jednotlivca určitá tomu zodpovedajúca povinnosť. V tejto súvislosti pritom nemožno opomenúť, že zákonodarca má široké uváženie v tom, akým spôsobom tieto povinnosti vymedzí, či už ide napr. o určenie predmetu, výšky či poplatníka poplatku. Samotný už uvedený základný účel daňovej či poplatkovej povinnosti ho v tomto smere žiadnym spôsobom neobmedzuje (m. m. PL. ÚS 109/2011). Úvaha zákonodarcu však nemôže byť bezhraničná, pričom jej medze možno vyvodit' z niektorých ústavných noriem, ktoré musia byť rešpektované i v oblasti daní a poplatkov. Zo zásady právneho štátu, ktorej normatívne vyjadrenie je obsiahnuté v čl. 1 ods. 1 ústavy, vyplýva totiž tiež požiadavka, aby bola daňová či poplatková povinnosť vymedzená jasne a určito (I. ÚS 464/2010).

Uloženie poplatkovej povinnosti v občianskoprávných veciach nemožno samo osebe považovať za rozporné s právom na prístup k súdu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 176/03, I. ÚS 45/09, I. ÚS 464/2010, porovnaj tiež napr. rozsudok ESLP Tolstoy-Miloslavsky proti Spojenému kráľovstvu, § 61 a nasl., rozsudok ESLP z 19. 6. 2001 vo veci sťažnosti č. 28249/95 – Kreuz proti Poľsku, § 54). V tomto smere predstavujú súdne poplatky všeobecne akceptovateľný zásah, pričom z hľadiska naplňovania uvedenej funkcie štátu sledujú spravidla dva základné, hoci nie výlučné ciele. Prvý je fiškálny a jeho podstatou je aspoň čiastočná náhrada výdavkov, ktoré na strane štátu v súvislosti s konkrétnym súdnym konaním vznikli. Tým druhým je zamedzenie preťaženia súdov v dôsledku podávania zjavne neúspešných žalôb a z toho plynúcich negatívnych dôsledkov pre účastníkov súdnych konaní (porovnaj rozsudok ESLP z 12. 7. 2007 vo veci sťažnosti č. 68490/01 – Stankov proti Bulharsku, § 57).

Požiadavka určitosti má v prípade ukladania a vyrubovania súdnych poplatkov zásadný význam. Ich ustanovením totiž dochádza vždy prinajmenšom k zásahu do vlastníckeho práva poplatníka, a to na účel zabezpečenia príjmov štátneho rozpočtu, ktorý je natoľko všeobecný, že je ním možné odôvodniť povinnosť platiť poplatok u rôznych subjektov a v rôznych výškach. Práve z dôvodu, že podstatné a ostatné náležitosti nemožno vyvodit', ale len autoritatívne ustanoviť zákonodarcom, nie je predstaviteľné, aby o nich rozhodoval správny orgán alebo súd. Musel by totiž rozhodovať na základe uváženia, ktorého hlavným kritériom by bola účelnosť z hľadiska vlastných preferencií. Takýto druh rozhodovania pritom nielenže nenáleží súdom vo všeobecnosti, ale v prípade predmetnej matérie ho výslovne vylučuje aj čl. 59 ods. 2 ústavy, podľa ktorého je Národná rada Slovenskej republiky jediným orgánom oprávneným originárne ustanoviť zákonom dane a poplatky (porovnaj PL. ÚS 109/2011).

Procesná situácia sťažovateľky v konaní pred všeobecnými súdmi bola determinovaná tým, že sťažovateľka návrh na začatie konania nepodala, ale

vstúpila do skôr začatého konania na miesto pôvodných navrhovateľov v 1. a 2. rade. Na navrhovateľa v 1. rade sa pritom v čase podania návrhu na začatie konania vzťahovalo osobné oslobodenie od súdnych poplatkov.

Rešpektujúc už uvedené ústavnoprávne východiská ukladania súdnych poplatkov, je prima facie zjavné, že sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu v teste jeho ústavnej udržateľnosti nemôže obstáť z viacerých dôvodov. Krajský súd napadnuté uznesenie vo výroku, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie (v čase jeho rozhodovania súdu prvého stupňa, pozn.) o povinnosti sťažovateľky zaplatiť súdny poplatok, odôvodnil ustanoveniami § 5 ods. 1 písm. a) a § 8 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch. Konkrétne krajský súd uviedol, že vstup sťažovateľky do prebiehajúceho konania má účinky podania návrhu na začatie konania, a z odôvodnenia jeho uznesenia implicitne vyplýva, že podľa názoru krajského súdu až od vstupu do konania plynú trojročná prekluzívna lehota na vyrubenie súdneho poplatku. Sťažovateľke bol pritom vyrubený poplatok podľa položky 1 v časti I prílohy zákona o súdnych poplatkoch, teda súdny poplatok z návrhu na začatie konania.

Z citovaných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch v ich vzájomných súvislostiach vyplýva, že poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, a poplatok za podanie návrhu je splatný vznikom poplatkovej povinnosti. Sťažovateľke bol pritom vyrubený poplatok podľa položky 1 v časti I prílohy zákona o súdnych poplatkoch, teda súdny poplatok z návrhu na začatie konania. Zo žiadneho ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch naopak nevyplýva, že návrhom sa rozumie aj návrh na zmenu účastníkov, a rovnako zo žiadneho ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch nevyplýva, že by bola ustanovená poplatková povinnosť za vstup do skôr začatého konania.

Sťažovateľka v súdnej veci nepodala návrh na začatie konania, teda poplatková povinnosť z návrhu na začatie konania jej nemohla vzniknúť [§ 2 ods. 1 písm. a), § 5 ods. 1 písm. a) v spojení s položkou 1 v časti I prílohy zákona o súdnych poplatkoch]. Navyše, v čase vzniku poplatkovej povinnosti a splatnosti poplatku [§ 5 ods. 1 písm. a), § 8 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch] sťažovateľka nebola účastníkom konania v procesnom postavení navrhovateľa, keďže týmto sa stala až v rokoch 2013, resp. 2014. Extenzívny výklad krajského súdu, ktorý dospel k záveru, že vstup do konania má účinky podania návrhu na začatie konania, preto, vychádzajúc z ústavnoprávnych súvislostí (čl. 152 ods. 4 ústavy a závery uvedené v bodoch 16 až 19 tohto nálezu), nie je ústavne udržateľný. Vo svojej podstate totiž krajský súd dotváral zákon o súdnych poplatkoch, keď svoje rozhodnutie o vzniku poplatkovej povinnosti založil na neexistujúcom zákonnom ustanovení. Vyrubenie súdneho poplatku bez zákonného podkladu (čl. 59 ods. 2 ústavy) je pritom zjavne protiústavné.

Napadnuté uznesenie krajského súdu je z rovnakých dôvodov ústavne neobhájiteľné aj pokiaľ ide o výklad § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným. V súdnej veci nie je sporné, že poplatková povinnosť aj splatnosť poplatku nastali podaním návrhu na začatie konania (6. mája 2011), pričom zákonné oslobodenie pôvodného navrhovateľa v 1. rade od poplatkovej povinnosti na tomto závere nič nemení. Opäť možno konštatovať, že citovaný § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, ale ani žiadne iné ustanovenie tohto zákona, neviaže začatie plynutia prekluzívnej lehoty na vyrubenie súdneho poplatku od momentu vstupu do konania. Krajský súd však aj v tejto otázke dotváral zákon, keď v otázke začatia plynutia prekluzívnej lehoty na vyrubenie poplatku vychádzal z neexistujúceho ustanovenia.

Ústavný súd na tomto mieste pripomína, že analógia vo veciach daní a poplatkov v neprospech povinných subjektov týchto platieb nie je ústavne prípustná, keďže by tým priamo odporovala ústavnému princípu zákonnosti ukladania daní a poplatkov (čl. 59 ods. 2 ústavy). Ukladanie súdnych poplatkov, ktoré samo osebe

	<p>predstavuje zásah do práva účastníka na súdnu ochranu (na spravodlivý proces), sa môže realizovať iba v zákonom jasne, určite a zrozumiteľne stanovenom rozsahu a obsahu; potreba reštriktívneho výkladového prístupu v súvislosti s ukladaním povinnosti platiť súdny poplatok vyplýva už zo samotnej povahy ústavnej možnosti ukladať poplatky.</p> <p>Z uvedených dôvodov ústavný súd týmto výrokom 1 tohto nálezu vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu vo výroku, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Keďže je nepochybné, že vyrubenie súdneho poplatku, resp. uloženie neexistujúcej poplatkovej povinnosti by bez uznesenia ústavného súdu o odklade vykonateľnosti uznesenia krajského súdu malo priamy dopad na majetok sťažovateľky a predstavovalo by odňatie majetku bez zákonnej opory, ústavný súd vyslovil aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.</p> <p>Pokiaľ ide o výrok uznesenia krajského súdu, ktorým tento nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov, v tejto časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel. Ani samotná sťažovateľka totiž v sťažnosti neidentifikovala zásadné skutočnosti, pre ktoré by tento výrok nemal byť ústavne konformný, a z dôvodov uznesenia krajského súdu vo vzťahu k tomuto výroku vyplýva, že samotná sťažovateľka nepreukázala splnenie podmienok pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo spoločnosti Lekáreň POLIKLINIKA BYTČA s. r. o., vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 407/2015-454 z 28. januára vo výroku, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 10 C 94/2011-445 z 2. marca 2015 o povinnosti zaplatiť súdny poplatok porušené boli.</p> <p>Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 407/2015-454 z 28. januára vo výroku, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 10 C 94/2011-445 z 2. marca 2015 o povinnosti zaplatiť súdny poplatok sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Spoločnosti Lekáreň POLIKLINIKA BYTČA s. r. o., priznáva náhradu trov konania v sume 363,79 €, ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>PL. ÚS 109/2011 ESLP vo veci sťažnosti č. 28249/95 – Kreuz proti Poľsku z 19. 6. 2001</p> <p>ESLP vo veci sťažnosti č. 68490/01 – Stankov proti Bulharsku z 12. 7. 2007</p> <p>I. ÚS 176/03, I. ÚS 45/09, I. ÚS 464/2010</p> <p>ESLP Tolstoy-Miloslavsky proti Spojenému kráľovstvu</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov</p>

klúčové slová	poplatok-oslobodenie poplatok-sadzobník poplatok-súdny analógia-legis/zákona
----------------------	---

spisová značka	I. ÚS 150/2018
populárny názov	spotrebiteľský úver
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.08.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Pokiaľ krajský súd napriek námietkam sťažovateľa vzneseným počas súdneho konania (najmä v odvolaní sťažovateľa) dospel k právnomu záveru o nepotrebnosti/nemožnosti skúmania obsahu spotrebiteľskej zmluvy, teda pôvodného právneho vzťahu medzi prvým majiteľom zmenky a sťažovateľom (vystaviteľom zmenky), ktorý bol právnym titulom vystavenia zmenky, ústavný súd hodnotí jeho prístup ako formalistický, ktorý neprimeraným spôsobom znížil právnu ochranu prináležiacu sťažovateľovi v postavení spotrebiteľa. Konajúce súdy mali pristúpiť ku skúmaniu platnosti predloženej zmenky, vychádzajúc zo záveru, že v spotrebiteľských veciach všeobecne uznávaný princíp „vigilantibus iura scriptae sunt“ ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa, vychádzajúc tak zo samotnej povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, v ktorých je neinformovanosť spotrebiteľov často zneužívaná v ich neprospech, keďže len malé percento spotrebiteľov dokáže vyhodnotiť nekalú povahu zmluvnej podmienky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť zmenkovú sumu s príslušenstvom niekoľkonásobne prevyšujúcu istinu. Svojím rozhodnutím tak krajský súd podľa sťažovateľa umožnil dvojnásobné vymoženie pohľadávky z jedného poskytnutého úveru, a to jednak ako pohľadávku z úverovej zmluvy a jednak na základe indosovanej zmenky. Sťažovateľ namieta, že samotná úverová zmluva bola uzatvorená v rozpore so zákonom o spotrebiteľských úveroch, pričom dohodu o vyplnení zmenky, ktorá je súčasťou jej všeobecných obchodných podmienok, považuje za nekalú zmluvnú podmienku, a preto v spotrebiteľských vzťahoch za neprijateľnú. Sťažovateľ tiež namieta, že v súdnom konaní vzniesol námietky proti vyplneniu zmenky, keďže zmenková suma v čase vyplnenia zmenky bola vyššia ako maximálna suma, ktorú pripúšťa zákon. Sťažovateľ tiež poukázal na praktiky spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ktorá hromadne indosuje zmenky na zahraničnú spoločnosť CD Consulting, s.r.o., čím nepriamo obchádza platnú právnu úpravu na ochranu spotrebiteľa. Keďže exekúcia vedená proti sťažovateľovi ako povinnému bola zastavená ako neprípustná z dôvodu neprijateľných zmluvných podmienok, spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako veriteľ pohľadávky z úverovej zmluvy stratila zákonnú možnosť vymáhať dlžnú sumu, o ktorej bolo rozhodnuté rozhodcovským rozsudkom. Nový majiteľ zmenky (žalobca) konal pri nadobúdaní zmenky nepoctivo a na škodu sťažovateľa, lebo zmenku nadobudol len preto, aby zbavil sťažovateľa ako dlžníka možnosti vzniesť proti pôvodnému majiteľovi zmenky kauzálne námietky. Krajský súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že v danom prípade si žalobca v konaní uplatňuje nárok z indosovanej zmenky, ktorá ako skriptúrny akt inkorporuje právo navrhovateľa samo osebe. Táto zmenka bola v čase vystavenia blankozmenkou, do ktorej boli údaje o výške zmenkovej sumy a o začiatku úročenia dohodnutou zmenkovou sadzbou doplnené prvým majiteľom zmenky

	<p>(spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o.) v zmysle dohody o vyplňovacom práve, ktorá bola súčasťou všeobecných obchodných podmienok úverovej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. Sťažovateľ v súdnom konaní neuplatnil proti terajšiemu majiteľovi zmenky (žalobcovi) kauzálne námietky v zmysle zmenového a šekového zákona, jeho obrana bola založená len na námietkach týkajúcich sa spotrebiteľského vzťahu, nie nároku zo zmenky. Krajský súd rovnako ako pred ním okresný súd však základný vzťah medzi sťažovateľom a pôvodným majiteľom zmenky neposudzoval, keďže uvedené by malo podľa jeho názoru zmysel až vtedy, keby sťažovateľ ako spotrebiteľ vznesol proti majiteľovi zmenky námietky, že k indosácii došlo na jeho škodu, alebo ak by podal kauzálne námietky týkajúce sa úverovej zmluvy alebo zmenky, ktoré však pri indosamente strácajú relevanciu. Krajský súd zdôraznil, že zmenka je cenným papierom, z ktorého vyplýva priamy, bezpodmienečný, nesporný a abstraktný záväzok dlžníka. Sťažovateľovi sa v konaní nepodarilo preukázať, že k indosácii zmenky došlo zlomyseľným spôsobom, že by indosatár mal snahu spôsobiť spotrebiteľovi škodu. Krajský súd preto dospel k záveru, že žalobcom predložená zmenka je platná a vznikla z nej povinnosť uhradiť jej majiteľovi požadovanú zmenkovú sumu aj s príslušenstvom.</p> <p>Sťažnosť sťažovateľa smeruje ďalej proti uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu odmietnuté ako procesne neprípustné.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu</p> <p>Z rozsudku krajského súdu vyplýva, že charakterom pôvodného zmluvného vzťahu medzi sťažovateľom a prvým majiteľom zmenky sa nezaoberal akcentujúc abstraktný charakter zmenky, z ktorej nie je možné bez ďalšieho určiť, či ide na strane žalovaného o spotrebiteľa. Ústavný súd konštatuje, že vo všeobecnej rovine je možné uvedené tvrdenie rešpektovať, avšak súčasne je nevyhnutné vo veciach, v ktorých existuje právo jednotlivca, ústavný princíp alebo iný dôležitý verejný záujem, ktorým je v danej veci zvýšenie právnej ochrany jednotlivca vystupujúceho v právnom vzťahu v postavení spotrebiteľa, tento striktno formalistický prístup k interpretácii a aplikácii relevantných ustanovení zákona zmenkového a šekového obmedziť, a to najmä z dôvodu častého zneužívania zabezpečovacej funkcie zmenky v záväzkových vzťahoch, v ktorých je jedným z účastníkov spotrebiteľ a druhým podnikateľ – právnická osoba. V predmetných prípadoch je na prvý pohľad postavenie subjektov zúčastnených strán síce rovné, ale súčasne vzhľadom na ich odlišný charakter a možnosti je táto rovnosť iba zdanlivá, keďže od spotrebiteľa nie je podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na rozsiahly a dynamický vývoj právnej úpravy možné očakávať podrobnú znalosť právnych predpisov v danej oblasti práva, ako aj uvedenie si dôsledkov a rizík plynúcich z využívania inštitútu zmenky v záväzkových vzťahoch.</p> <p>Pokiaľ teda krajský súd napriek námietkam sťažovateľa vzneseným počas súdneho konania (najmä v odvolaní sťažovateľa) dospel k právnomu záveru o nepotrebnosti/nemožnosti skúmania obsahu spotrebiteľskej zmluvy, teda pôvodného právneho vzťahu medzi prvým majiteľom zmenky a sťažovateľom (vystaviteľom zmenky), ktorý bol právnym titulom vystavenia zmenky, ústavný súd hodnotí jeho prístup ako formalistický, ktorý neprimeraným spôsobom znížil právnu ochranu prináležiacu sťažovateľovi v postavení spotrebiteľa. Ústavný súd tiež zastáva názor, že konajúce súdy mali pristúpiť ku skúmaniu platnosti predloženej zmenky, vychádzajúc zo záveru, že v spotrebiteľských veciach všeobecne uznávaný princíp „vigilantibus iura scriptae sunt“ ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa, vychádzajúc tak zo samotnej povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, v ktorých je neinformovanosť spotrebiteľov často zneužívaná v ich neprospech, keďže len malé percento spotrebiteľov dokáže vyhodnotiť nekalú povahu zmluvnej</p>

podmienky. Uvedené platí aj v zmysle rozsudku Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-419/2011 zo 14. marca 2013 (Česká sporiteľňa proti Geraldovi Feichterovi), na ktorý sťažovateľ poukazuje, v ktorom tento súdny orgán pri uplatnení práva zo zmenky ex offio skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa napriek tomu, že ide o abstraktný cenný papier. K obdobnému záveru o prelomení zásady zmenky ako abstraktného cenného papiera vo vzťahu ku spotrebiteľovi došlo aj vo viacerých rozhodnutiach Ústavného súdu Českej republiky, napr. IV. ÚS 457/10 z 18. 7. 2013, III. ÚS 980/13 z 19. 6. 2014, I. ÚS 290/15 zo 16. 9. 2015, PL. ÚS 16/12 zo 16. 10. 2012.

Presvedčivým argumentom v prospech uvedených právnych záverov ústavného súdu, ako aj tvrdení sťažovateľa je samotná zmena judikatúry všeobecných súdov v obdobných veciach, ku ktorej došlo pod vplyvom prijatého spoločného stanoviska občianskoprávneho kolégia a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 20. októbra 2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa uverejneného v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí Slovenskej republiky č. 8/2015 pod č. 93 (ďalej len „spoločné stanovisko“) a ktorú je možné od uvedeného momentu považovať za ustálenú a konštantnú. V spoločnom stanovisku boli prijaté tieto právne závery: „I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že: 1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offio povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ; 2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie. II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

Ústavný súd dodáva, že pri svojom rozhodovaní prihliadol aj na okolnosť, že sťažovateľ už raz vystupoval v pozícii povinného v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 888/2010, v ktorom bol exekučným titulom rozhodcovský rozsudok vydaný na základe totožnej zmluvy o úvere (oprávneným bol pôvodný veriteľ). Uvedená exekúcia bola vyhlásená pre neprijateľné zmluvné podmienky za neprípustnú a zastavená. Ústavný súd zastáva názor, že z konkrétnych skutkových okolností danej veci vyplýva, že právny predchodca žalobcu po neúspechu v uvedenom exekučnom konaní vyplnením blankozmenky (podpísanej pri dojednaní úveru) a jej indosovaním na žalobcu, ktorý si teraz uplatňuje obdobné plnenie ako indosatár zo zmenky, postupoval účelovo s cieľom vyhnúť sa posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy, ako aj aplikácii ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch. Uvedené konanie nemôže požívať právnu ochranu.

Ústavný súd na podporu svojich právnych záverov poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 476/2016 zo 16. júla 2016 v obdobnej veci, kde v pozícii sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom vystupoval žalobca (CD Consulting, s. r. o.), ktorého sťažnosť, v ktorej namietal porušenie totožných práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 38/2015 z 29. februára 2016, ktorým boli zrušené predchádzajúce rozhodnutia všeobecných súdov konajúcich v uvedenej právnej veci práve z dôvodu, že nezohľadňovali existenciu právnej úpravy týkajúcu sa spotrebiteľských úverov a ochrany spotrebiteľa, bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

K obrane uvedenej v stanovisku predsedu krajského súdu ústavný súd uvádza, že je síce pravdepodobné, že sťažovateľ by niektoré v sťažnosti uplatnené námietky mohol využiť v exekučnom konaní vedenom v budúcnosti na základe právoplatného rozsudku okresného súdu, avšak súčasne akcentujúc ústavnú prevenciu sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že uvedené považuje za nevhodné a v rozpore s poskytovaním právnej ochrany sťažovateľa, ktorý by tak bol vystavený ďalšej nezákonnej exekúcii. Pravdepodobnosť zastavenia takej exekúcie v zmysle § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku napokon nie je možné prejednať.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu prihliadnúť pri rozhodovaní o uplatnenom nároku zo zmenky na ochranu práv sťažovateľa a spotrebiteľa a zohľadňujúc konkrétne skutkové okolnosti tejto právnej veci preskúmať predloženú zmenku až po úroveň dohody o vyplňacom práve, posúdiť prípustnosť použitia zmenky, prípadne zohľadniť rozpor dojednaného zmluvného úroku s dobrými mravmi, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, keď bola zmenka vystavená. Ústavný súd poukazuje na to, že z dôvodu zrušenia rozsudku krajského súdu a vrátenia veci na ďalšie konanie má krajský súd nielen možnosť, ale aj povinnosť vysporiadať sa opätovne v rozumne dostatočnej miere s námietkami sťažovateľa a následne o nich rozhodnúť v rámci odvolacieho konania.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

Sťažnosť sťažovateľa smeruje aj proti uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu odmietnuté ako procesne neprípustné. Najvyšší súd prípustnosť dovolania posudzoval podľa § 236, § 237 a § 238 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), keďže bolo podané za účinnosti tohto procesného kódexu. Najvyšší súd sa po skonštatovaní, že nejde o procesne prípustné dovolanie v zmysle § 238 OSP, vyslovil aj k otázke existencie prípadných procesných väd uvedených v § 237 OSP, keď uviedol: „Dovolať vady konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku, preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávne, ktorých sa mal podľa žalovaného dopustiť odvolací súd tým, že sa nezaoberal skutočnosťami uvedenými v odvolaní, sa dovolací súd zaoberal otázkou, či žalovanému bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom (ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým strane odníma tie procesné práva, ktoré jej zákon priznáva. Konaním súdu sa rozumie predovšetkým jeho procesný postup. O vadu, ktorá je z hľadiska ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane procesné práva, ktoré jej zákon priznáva. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na Stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu zo dňa 3. decembra 2015 (publikované v Zbierke Stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R2/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. O výnimku uvedenú v stanovisku R2/2016 ide v prípade, ak strana v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vzniesla vecné námietky, ktoré boli spôsobilé spochybniť správnosť vydaného rozhodnutia a odvolací súd sa so žiadanou z podstatných odvolacích námietok nezaoberal, pričom sa s namietanou zákonnosťou postupu súdu prvej inštancie žiadnym spôsobom nevysporiadal a

rozhodnutie súdu prvej inštancie s odkazom na ustanovenie § 219 O.s.p. ako vecne správne potvrdil (viď sp. zn. 3Obdo/39/2016).

Dovolací súd uvádza, že v danom prípade sa nejedná o výnimku uvedenú v druhej vete stanoviska R2/2016. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami vznesenými žalovaným v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré sa týkali procesného postupu upraveného Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, vzájomného vzťahu medzi Nariadením a Občianskym súdnym poriadkom, vykonaním dôkazov, ktoré strany nenavrhl. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. účinného v čase jeho rozhodovania a dal odpovede na všetky kľúčové otázky. Skutočnosť, že sa dovolateľ so závermi uvedenými v napadnutom rozhodnutí nestotožňuje, nezakladá odňatie možnosti konať pred súdom. Obsah dovolacích námietok žalovaného smeroval najmä k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde. Rovnako ako nesprávne právne posúdenie veci, aj tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), úspešne však môže byť uplatnená iba v procesne prípustnom dovolaní.“

Z citovaného odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol ako neprípustné bez toho, aby sa venoval materiálnej správnosti skutkových alebo právnych záverov rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu.

Podľa názoru ústavného súdu sa základné právo na súdnu ochranu v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky prípustnosti dovolania upravovali v rozhodnom čase ustanovenia § 236 a nasl. OSP.

V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. II. ÚS 418/2012, IV. ÚS 238/07). Ústavný súd dodáva, že právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci alebo nepreskúmateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia nepredstavujú samy o sebe odňatie možnosti konať pred súdom [podľa § 237 písm. f) OSP] ani iný dôvod prípustnosti dovolania, navyše, ak odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku ako celok zodpovedá parametrom zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 OSP), splňa podmienky ústavne konformného výkladu ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vymedzujúcich podmienky prípustnosti dovolania (m. m. I. ÚS 141/2011, II. ÚS 418/2012, III. ÚS 184/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011).

	<p>V súvislosti s námietkou sťažovateľa o nesprávnom posúdení splnenia podmienok prípustnosti dovolania najvyšším súdom vzhľadom na predchádzajúce uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 43/2015 z 23. mája 2016, ktorým zrušil predchádzajúce rozhodnutia v obdobnej veci medzi tými istými účastníkmi, ústavný súd konštatuje, že zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že najvyšší súd v označenom rozhodnutí dospel k záveru, že v postupe krajského súdu, ako aj súdu prvej inštancie došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom v dôsledku zistenia závažnej procesnej vady v konaní odvolacom, ako aj v konaní na okresnom súde (odňatie možnosti vyjadriť sa k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu, ako aj znemožnenie kvalifikovane a v dostatočne primeranej lehote sa vyjadriť k tvrdeniam žalobcu pred okresným súdom). Uvedené procesné pochybenia v postupe najvyššieho súdu, ktoré je predmetom tohto preskúmania ústavným súdom, zistené neboli a ani sťažovateľ uvedené nenamietal.</p> <p>Poukazujúc na citované právne názory, s ktorými sa ústavný súd stotožňuje, nemožno preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považovať za arbitrárne a nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol viesť k odopretiu prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.</p> <p>Ústavný súd s poukazom na uvedené zastáva názor, že najvyšší súd sa ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal s dôvodmi prípustnosti dovolania v rozsahu potrebnom na rozhodnutie. V rozsahu potrebnom na posúdenie prípustnosti dovolania a bez toho, aby posudzoval správnosť skutkových alebo právnych záverov, ku ktorým dospel krajský súd, najvyšší súd v napadnutých uzneseniach podľa názoru ústavného súdu dostatočne reagoval na tvrdenia sťažovateľa o prípustnosti dovolania a tiež jej námietkam týkajúcim sa posúdenia naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, je odôvodnený z ústavného hľadiska akceptovateľným spôsobom, a v okolnostiach danej veci preto nič nesignalizuje možnosť vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovел.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 175/2015 zo 17. septembra 2015 porušené boli.</p> <p>Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 175/2015 zo 17. septembra 2015 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 325,42 € na účet jeho právnej zástupkyne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.</p> <p>Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovuje.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>Súdny dvor Európskej únie sp. zn. C-419/2011 zo 14. marca 2013 (Česká sporiteľňa proti Geraldovi Feichterovi) Ústavný súd Českej republiky IV. ÚS 457/10 z 18. 7. 2013, III. ÚS 980/13 z 19. 6. 2014, I. ÚS 290/15 zo 16. 9. 2015, PL. ÚS 16/12 zo 16. 10. 2012</p>

	Zbierka stanovísk a rozhodnutí NS SR č. 8/2015 pod č. 93 III. ÚS 476/2016 II. ÚS 418/2012, IV. ÚS 238/07 I. ÚS 141/2011, II. ÚS 418/2012, III. ÚS 184/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011
súvisiace právne predpisy	zákon č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov
klúčové slová	úver-zmluva o úvere práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná rozhodnutie-zákonnosť spotrebiteľ, spotrebiteľské právo-ochrana spotrebiteľa cenné papiere-zmenka

spisová značka	I. ÚS 153/2018
populárny názov	moderácia trov konania
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.07.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Zmyslom ustanovenia § 257 zákona č. 160/2015 Z.z. civilného sporového poriadku (moderácia trov konania) je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti. Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne, musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Nie je možné, aby súd dospel k vnútornému presvedčeniu, že je potrebné aplikovať ustanovenie § 257 a strane, ktorá by inak trovy získala, to neoznámil a táto by sa to dozvedela až z rozhodnutia. Súd v prípade použitia ustanovenia § 257 je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle. Nie je prípustné odôvodnenie obsahujúce iba odkaz na výpoveď účastníka konania bez toho, aby bolo možné z diel náhrady trov by napr. dostal odôvodnenia napadnutého rozsudku zistiť, z akých dôkazných prostriedkov súd čerpal svoje zistenia pre následný záver o odôvodnenosti aplikovať § 257.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka vystupovala v postavení žalovanej v súdnom konaní pred okresným súdom o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. 11. septembra

	<p>2015 bola okresnému súdu doručená žaloba, ktorú pred pojednávaním vzala žalobkyňa v plnom rozsahu späť a žiadala konanie zastaviť. Okresný súd uznesením č. k. 12 C 490/2015-165 z 2. marca 2016 konanie o žalobe žalobkyne zastavil, vrátil jej súdny poplatok vo výške 92,80 € a zároveň rozhodol, že sťažovateľka má právo na náhradu trov konania v plnej výške. Na základe odvolania žalobkyne krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu zmenil tak, že nepriznal nárok na náhradu trov konania žiadnej zo strán, lebo „na rozdiel súdu prvej inštancie vzhľadom v danej prejednávanej veci existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, na nepriznanie náhrady trov konania“.</p> <p>So závermi napadnutého uznesenia krajského súdu sťažovateľka nesúhlasí z dôvodu, že vykazuje znaky arbitrárnosti, nepreskúmateľnosti a neodôvodnenosti a krajský súd v jej veci rozhodol „o aplikácii ustanovenia § 257 CSP, k použitiu ktorého strany nemali možnosť vyjadriť sa, čo je v rozpore s právom na spravodlivý súdny proces“.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj rozhodovanie o náhrade trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08). Rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku (ďalej aj „CSP“).</p> <p>Procesné predpisy, ktoré upravujú náhradu trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013), ak zistí, že rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.</p> <p>V okolnostiach posudzovaného prípadu krajský súd využitím moderačného práva vyplývajúceho z § 257 CSP (v spojení s § 388 a § 396 ods. 2 CSP) napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 490/2015-165 z 2. marca 2017 tak, že žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov konania (bod 3). Podľa § 257 CSP súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho «nemusi zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradit' trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane... Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010 či sp. zn. 3 MCdo 46/2012) ustanovenie § 257 nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru</p>

hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov... Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 292/07 či sp. zn. I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nálež Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 727/2000)... Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch... Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti... Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne, musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Nie je možné, aby súd dospel k vnútornému presvedčeniu, že je potrebné aplikovať ustanovenie § 257 a strane, ktorá by inak trovy získala, to neoznámil a táto by sa to dozvedela až z rozhodnutia. Súd v prípade použitia ustanovenia § 257 je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [pozri k tomu rozsudok ESĽP Čepek proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10) ako aj nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 46/13 a sp. zn. I. ÚS 1593/15]. Strana má teda právo byť explicitne vyzvaná, aby včas k prípadnej aplikácii § 257 vyjadrila svoje stanovisko. Výrok rozhodnutia v prípade úplnej moderácie by mal znieť „stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“ resp. „súd stranám nárok na náhradu trov konania nepriznáva“. Výrok, že „žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania“ už nemá v CSP oporu. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle. Nie je prípustné odôvodnenie obsahujúce iba odkaz na výpoveď účastníka konania bez toho, aby bolo možné z diel náhrady trov by napr. dostal odôvodnenia napadnutého rozsudku zistiť, z akých dôkazných prostriedkov súd čerpal svoje zistenia pre následný záver o odôvodnenosti aplikovať § 257. Aj podľa ustálenej súdnej praxe (pozri bližšie napr. nálež Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03 či uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 67/2010) výnimočnosť použitia ustanovenia § 257, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, musí byť náležite odôvodnené.» (Števček, M.; Ficová, S.; Baricová, J.; Mesiarkinová, S.; Bajánková, J.; Tomašovič, M.; a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 940 – 943).

Rovnako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESĽP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Krasa c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že okrem toho, že formulácia výroku napadnutého uznesenia krajského súdu nemá oporu v Civilnom sporovom poriadku, napadnuté uznesenie krajského súdu nie je vo vzťahu k aplikácii § 257 CSP presvedčivo odôvodnené, a táto skutočnosť v konečnom dôsledku zakladá nepreskúmateľnosť a ústavnú neudržateľnosť ním vydaného rozhodnutia. Krajský súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom odvolaní nemožno hodnotiť inak ako prísne

	<p>formalistický, odporujúci obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 490/2015 zistil, že v odvolaní zo 16. marca 2017 proti uzneseniu okresného súdu č. k. 12 C 490/2015-165 z 2. marca 2017 (č. l. 168 až č. l. 173) a ani vo vyjadrení žalobkyne z 13. júna 2017 (č. l. 225 až č. l. 226 k stanovisku sťažovateľky z 23. mája 2017 (č. l. 216) nie je žiadna zmienka strán sporu o určenie vlastníckeho práva k prípadnej aplikácii § 257 CSP v danej veci. Krajský súd sťažovateľku (ale ani žalobkyňu) tak k prípadnej aplikácii § 257 CSP explicitne nevyzval, a teda o podanom odvolaní rozhodol spôsobom, ktorý je arbitrárny, a tým ústavne nesúladný, pretože nevytvoril procesný priestor umožňujúci sťažovateľke (strane sporu) vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia.</p> <p>Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu, nevyhovel, keďže jej strohé tvrdenie o potrebe „svoje vlastnícke práva aktívne brániť, s čím je spojený vznik nákladov na právne zastúpenie“, ktorým ho odôvodňovala, nepovažoval vzhľadom na obsah označených práv za právne relevantné, opodstatňujúce ústavný súd prijať záver o ich porušení.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 257/2017 z 30. novembra 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 257/2017 z 30. novembra 2017 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť trovy konania sťažovateľke v sume 390,50 € na účet právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.</p> <p>Sťažnosti sa vo zvyšnej časti nevyhovuje.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08 IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013</p> <p>NS SR sp. zn. 2 MCdo 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010 či sp. zn. 3 MCdo 46/2012</p> <p>ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 292/07, sp. zn. I. ÚS 303/12, sp. zn. III. ÚS 727/2000</p> <p>EŠLP Čeppek proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10)</p> <p>III. ÚS 119/03</p> <p>EŠLP García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999, Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>trovy konania arbitrážnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu judikatúra-zjednocovanie</p>

	konanie pred ústavným súdom-použitie ustanovení Civilného sporového poriadku
--	--

spisová značka	I. ÚS 170/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.08.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľky sa žalobou podanou okresnému súdu domáhali určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z titulu vydržania proti mestu Spišská Belá ako žalovanému. Okresný súd rozsudkom v spojení s opravným uznesením v celom rozsahu vyhovel žalobe sťažovateľiek a svojim rozsudkom určil, že sťažovateľky sú vlastníčkami nehnuteľností v katastrálnom území Tatranská Lomnica, resp. že patria do dedičstva po ich právnych predchodcoch. Krajský súd napadnutým rozsudkom na odvolanie žalovaného zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu sťažovateľiek zamietol. Sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie [podané po 1. júli 2016, teda posúdenie prípustnosti dovolania sa spravovalo Civilným sporovým poriadkom (ďalej len „CSP“)], o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol. Prípustnosť dovolania, ako to vyplýva zo sťažnosti a jej príloh a ako to zhrnul aj najvyšší súd v napadnutom uznesení, vyvodzovali sťažovateľky z § 420 písm. f) CSP, ako aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Sťažovateľky v dovolaní uviedli, že krajský súd pristúpil k rozhodnutiu o odvolaní žalovaného svojvoľne, arbitrárne a jeho rozhodnutie je podľa nich nepreskúmateľné, založené na nedostatočných a nesprávnych skutkových a právnych záveroch a nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľiek a s poukazom na rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 o neprípustnosti kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania a s poukazom na svoju viazanosť závermi tohto rozhodnutia v zmysle § 48 ods. 3 prvej vety CSP sa zaoberal skúmaním prípustnosti dovolania len podľa § 420 písm. f) CSP a ďalšími sťažovateľkami označeným dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. písm. b) CSP sa nezaoberal. Najvyšší súd existenciu sťažovateľkami namietanej procesnej vady konania podľa § 420 písm. f) CSP nezistil, a preto dovolanie ako neprípustné

	<p>odmietol.</p> <p>Sťažovateľky vo svojej sťažnostnej argumentácii namietajú nesprávne skutkové a právne závery krajského súdu v napadnutom zmeňujúcom rozsudku o nespĺnení podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním, ako aj nedostatočné odôvodnenie týchto záverov. Zároveň namietajú, že najvyšší súd neposúdil správnosť skutkových a právnych záverov v dovolaní napadnutom rozsudku krajského súdu ako dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ako aj závery najvyššieho súdu o nezistení procesnej vady, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Námietka sťažovateľiek týkajúca sa nimi tvrdeného porušenia označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu je založená na argumente, že najvyšší súd odmietol dovolanie bez toho, aby sa zaoberal prípustnosťou a dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, a obmedzil sa len na posúdenie dôvodu prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP s odvolaním sa na závery veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 o neprípustnosti kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania.</p> <p>Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.</p> <p>Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).</p> <p>V kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľiek je predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP.</p> <p>K tejto otázke prijal ústavný súd uznesením č. k. Plz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018 zjednocujúce stanovisko v znení: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“</p> <p>Ústavný súd v odôvodnení predmetného uznesenia okrem iného uviedol: «16. Zo</p>

žiadneho zákonného ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva obmedzenie, ktoré by čo i len naznačovalo, že proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné dovolanie z dôvodu podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP, by uplatnenie niektorého dôvodu prípustnosti dovolania vylučovalo alebo podmieňovalo možnosť uplatniť aj iný dovolací dôvod. Možno konštatovať, že § 420 CSP zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani podmieňujúcu, ani vylučujúcu. Právna úprava je v tomto smere jasná a jednoznačná. Neexistuje preto dôvod, prečo by mal súd pri rozhodovaní postupovať podľa čl. 4 ods. 2 CSP. Napokon, zmyslom tohto ustanovenia je určiť taký postup, aby súd nemusel stranu pri rozhodovaní odmietnuť (zákaz odmietnutia spravodlivosti) a v prípade pochybností rozhodnúť pozitívne. Aplikáciou tohto ustanovenia spôsobom, ako to vykonal veľký senát, by došlo k presne opačnému efektu.

Je ústavne (ale i zákonne, pozn.) neakceptovateľný taký postup, ktorým by bol dovolateľ nútený vybrať si len jeden z dôvodov prípustnosti dovolania napriek reálnej existencii viacerých dôvodov prípustnosti dovolania. Týmto postupom by bola de facto rozhodovacia činnosť súdu delegovaná na dovolateľa, resp. advokáta, čo je neprípustné. Právne posúdenie prípustnosti opravného prostriedku a aplikácia práva na konkrétny prípad je úlohou (dovolacieho) súdu. Z právnej úpravy Civilného sporového poriadku, ktorá neukladá dovolateľovi povinnosť podať dovolanie len z jedného dôvodu prípustnosti, možno vyvodiť záver, že dovolateľ môže podať dovolanie kumulatívne z oboch dôvodov prípustnosti (§ 420 a § 421 CSP). Absenciu zakotvenia zákazu kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania v právnej úprave hodnotí ústavný súd ako zámer zákonodarcu, ktorý je možné zmeniť iba (opäť) zákonom, a nie názorom de lege ferenda.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na čl. 2 ods. 3 ústavy, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. V zmysle čl. 3 ods. 2 CSP výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné.

Ak veľký senát zužuje viaceré uplatnené dôvody prípustnosti dovolania len na jeden z nich, a to ten, ktorý je v zákone uvedený na prednejšom mieste, jeho výklad protirečí nielen jasnému textu zákona, ale súčasne aj základnému princípu, na ktorom Civilný sporový poriadok spočíva (čl. 3 ods. 2 CSP).

Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 1/02).

Ústavný súd považuje zmenenú koncepciu dovolania spočívajúcu v sprísnení podmienok upravujúcich odôvodnenie dovolania (§ 431 až § 433 CSP), v obmedzení dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci len na prípady zásadného právneho významu (§421 ods. 1 CSP), v spísaní dovolania kvalifikovanou osobou (§ 429 ods. 1 CSP), vo zvýšení limitu pre prípustnosť dovolania z trojnásobku na desaťnásobok minimálnej mzdy (§ 422 ods. 1 písm. a) CSP), za – pre tento čas – dostatočnú záruku pred zneužitím dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Prvoradou podmienkou dostupnosti práva na súdnu ochranu je také správanie súdu, pri ktorom sa zdrží akejkolvek svojej činnosti, ktorou by oprávnenej osobe bez právneho dôvodu sťažoval, či dokonca maril možnosť konať pred súdom, v medziach platného právneho poriadku uplatňovať svoje hmotné aj procesné práva. (Drgonec, J., Ústava Slovenskej republiky. Bratislava : C.H. Beck, 2015, s. 855). „Právo na prístup k súdu je nevyhnutnou, imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces.“ (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 875/2016 z 28. februára 2017). „Bolo by nemysliteľné, aby článok 6 ods. 1 dohovoru detailne popisoval procesné záruky

poskytované stranám prebiehajúceho sporu a aby primárne nechránil to, čo samo osebe umožňuje mať prospech práve z týchto záruk, teda prístup k súdu. Zásady spravodlivosti, verejnosti a rýchlosti súdneho konania totiž nemajú žiadnu hodnotu, ak žiadne konanie neprebíha. Ak zhrnieme tieto vyslovené úvahy, dospejeme k záveru, že právo na prístup k súdu tvorí esenciálny prvok práva na spravodlivý proces.“ (rozsudok ESLP vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 – 36).

Existencia práva na prístup k súdu akceptuje aj právna doktrína, ktorá uvádza, že ak hlavným zmyslom a účelom čl. 6 ods. 1 dohovoru je dosiahnutie spravodlivého procesu, potom by bolo priamo v rozpore s tým zabránenie vôbec vzniku súdneho procesu. Zamedzením prístupu k súdu by sa vlastne nemohol naplniť ani hlavný zmysel (účel) práva na spravodlivý súdny proces, ktorým je súdna ochrana práva. V tomto zmysle potom právo na spravodlivý proces obsahuje dve integrálne súčasti, ktoré sú vzájomne späté a podmienené, a to právo na prístup k súdu a právo na spravodlivé súdne konanie (Svák, J. Ochrana ľudských práv v troch zväzkoch. II. zväzok. Bratislava : EUROKÓDEX, s. r. o., Paneurópska vysoká škola, 2011. s. 10). „Právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, avšak iba pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t. j. aby nebolo svojvoľné“ (rozsudok ESLP vo veci Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. 5. 1985, sťažnosť č. 8225/78, bod 58).

Ak veľký senát generálne vylúčil súbežné uplatnenie dôvodov prípustnosti dovolania a pre takéto vylúčenie neexistujú rozumné a presvedčivé argumenty, odňal tým právo dovolateľovi na prístup k súdu a porušil zásadu zákazu denegatio iustitiae.»

Prijaté zjednocujúce stanovisko ústavného súdu je plne aplikovateľné aj v prerokováanej veci a ústavný súd naň v plnom rozsahu poukazuje a uzatvára, že pokiaľ sťažovateľky v podanom dovolaní uplatnili súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a najvyšší sa v napadnutom uznesení pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 písm. f) CSP, porušil tým základné právo sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľiek podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd toto uznesenie zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil mu vec na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

V súvislosti so sťažovateľkami namietaným porušením základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že v texte sťažnosti sťažovateľky neuviedli žiadnu sťažostnú argumentáciu, ktorá by svedčila o tom, akým spôsobom/konaním malo dôjsť k porušeniu ich označených práv. Keďže v tomto smere sťažovateľky svoju sťažnosť neodôvodnili a ústavný súd nezistil existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi označenými právami a namietaným uznesením najvyššieho súdu, s ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

Ústavný súd rozhodol:

Základné právo sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a

	<p>právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 10/2017 z 13. júla 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 10/2017 z 13. júla 2017 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľkám trovy konania v sume 396,05 € na účet ich právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	<p>I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00 Plz. ÚS 1/2018</p> <p>ESELP vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 – 36</p> <p>ESELP vo veci Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. 5. 1985, sťažnosť č. 8225/78, bod 58</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
kľúčové slová	dovolanie-prípustnosť dovolanie-dovolacie dôvody

Uznesenie:

spisová značka	I. ÚS 215/2018
populárny názov	trovy konania
sudca spravodajca	Milan Lalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	25.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	V prípade výroku, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch napadnutého uznesenia ktorý je rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia boli účastníkmi konania o ochranu osobnosti a o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Okresný súd uznesením konanie na návrh žalobcu zastavil a zaviazal žalobcu zaplatiť pôvodnému žalovanému náhradu trov konania a náhradu trov dovolacieho konania. Keďže označené konanie začalo v roku 1996, okresný súd použil pri výpočte náhrady trov konania viaceré vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o advokátskej tarife. Proti uzneseniu okresného súdu v časti výroku o náhrade trov konania podali žalobca aj pôvodný žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku zmenil tak, že zaviazal žalobcu zaplatiť sťažovateľom ako právnym nástupcom pôvodného žalovaného. Sťažovateľom súčasne priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 80 %. Sťažovatelia považujú napadnuté uznesenie za arbitrárne, svojvoľné, nedostatočne odôvodnené a v

	extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti
z odôvodnenia	<p>Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením, ktorým krajský súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania. Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľov s právnym názorom krajského súdu v otázke priznanej náhrady trov konania, námietka nesprávnej aplikácie a interpretácie právnej normy, nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia, dôsledkom čoho je jeho arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť.</p> <p>Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je <i>ratione materiae</i> aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).</p> <p>Ústavný súd pri posudzovaní sťažností, ktoré smerujú proti rozhodnutiam všeobecných súdov v častiach, ktoré sa týkajú problematiky (náhrady) trov konania, t. j. problematiky, ktorá má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k prípadnému zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) zvlášť extrémnym spôsobom, alebo ak zistí, že napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k nepripustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).</p> <p>Sťažovatelia namietajú, že krajský súd v konaní o ochranu osobnosti pri vyčíslení trov právneho zastúpenia nesprávne aplikoval ustanovenia § 13 ods. 6 vyhlášky č. 240/1990 Zb., § 13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. ,v zmysle ktorých ustanovení sa postupuje, ak hodnotu veci alebo práva nemožno vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Dôsledkom podľa sťažovateľov nesprávnej aplikácie označených ustanovení bolo zníženie im priznanej náhrady trov konania krajským súdom oproti rozhodnutiu súdu prvej inštancie.</p> <p>Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vo vzťahu k námietkam sťažovateľov predovšetkým uviedol: „... <i>Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania aplikoval ustanovenie § 146 ods. 2, veta prvá OSP, ktorému v Civilnom sporovom poriadku zodpovedá ustanovenie § 256 ods. 1. Obidve úpravy sú založené výlučne na procesnom zavinení jednej strany sporu na zastavení konania, dôsledkom čoho je nárok protistrany na náhradu trov konania. Zavinenie sa posudzuje len z procesného hľadiska, pri ktorom sa skúma príčinná súvislosť, ktorá viedla žalobcu k späťvzatiu žaloby... Odvolací súd vyhodnotil závery súdu prvej inštancie o neexistencii dôvodov, pre ktoré by žalobca nemal byť zaviazaný na náhradu trov konania žalovanému ako správne, v celom rozsahu sa s nimi stotožnil a podľa § 387 ods. 2 CSP na ne poukazuje... Aj odvolací súd tak dospel k záveru, že sú splnené vo veci zákonné podmienky na priznanie náhrady trov konania strane žalovaného. ...</i></p> <p><i>Ako základnú otázku k priznanej výške náhrady trov právneho zastúpenia strane žalovaného, musel odvolací súd vyriešiť, či súd prvej inštancie správne určil výšku tarifného základu odmeny za priznané úkony právnej služby. Vychádzal pritom z právneho názoru, že v konaniach o ochranu osobnosti je predmetom konania právo na túto ochranu, ktoré právo je hodnotou, pri ktorej je pojmovo vylúčené jej vyjadrenie v peniazoch. Výška požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch síce vyjadruje stupeň a mieru zásahu, ale je iba jedným z prostriedkov nápravy ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do</i></p>

práv chránených ustanoveniami § 11 a nasl. OZ. Aj keď sa žalobca v tomto konaní domáhal ochrany svojich práv súčasne viacerými osobitnými prostriedkami (pôvodne morálnej satisfakcie a aj finančnej satisfakcie za nemajetkovú ujmu), nejde o spojenie vecí, pretože ide o jeden návrh, o jedno právo na ochranu osobnosti. Je len na rozhodnutí súdu, či v prípade porušenia tohto práva prizná dotknutej osobe len morálnu alebo aj, resp. výlučne, finančnú satisfakciu. Pri stanovení výšky základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta za úkony vykonané od 1.1.2005 do 1.6.2000, kedy nadobudla účinnosť vyhláška č. 209/2009 Z. z., vychádzal preto odvolací súd z ust. § 11 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu. Obdobne za obdobie od 1.4.2002 do 31.12.2004 vychádzal z § 13 ods. 6 vyhl. MS SR č. 163/2002 Z. z., podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna desatina výpočtového základu; a za obdobie od 27.2.1996 (deň podania žaloby) do 31.3.2002 z § 13 ods. 6 vyhl. MS SR č. 240/1990 Zb., podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je 200,- Sk (t. j. 6,64 eur). Odvolací súd tak nevychádzal z výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy a ani zo spojenia vecí ako súd prvej inštancie. Tomuto názoru odvolacieho súdu nasvedčuje aj znenie § 10 ods. 8 vyhl. č. 655/2004 Z. z. v platnom znení, v ktorom je od 1.6.2009 jasne stanovené, že vo veciach ochrany osobnosti, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy, je tarifnou hodnotou suma 2.000,- eur (bez ohľadu na požadovanú výšku finančnej satisfakcie). Takýmto spôsobom rozhodoval odvolací súd aj v iných sporoch s obdobným predmetom konania. Na základe uvedeného právneho názoru priznal odvolací súd právnym nástupcom žalovaného náhradu trov za úkony právnej služby, ktoré sú uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku...

Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil čo do výšky priznanej náhrady trov konania žalovanému podľa § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.“

S prihliadnutím na citovanú časť uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že jeho závery považuje za ústavne udržateľné, nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti. Z napadnutého uznesenia totiž nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia dalo dostatočnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa súd správal pri určení výšky základnej sadzby tarifnej odmeny, keď vychádzal z názoru, že právo na ochranu osobnosti ako jednotné právo, ktoré je zabezpečované radom čiastkových, relatívne samostatných prostriedkov ochrany, nemožno vyjadriť v peniazoch. Rovnako je z napadnutého uznesenia zrejmé, prečo sa krajský súd nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, resp. aplikoval ustanovenia o spojení vecí. Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľmi prezentovaným názorom konštatuje, že výklad príslušných ustanovení vyhlášky č. 240/1990 Zb., vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a vyhlášky č. 655/2004 Z. z. uvedený v napadnutom uznesení krajského súdu je celkom zrejme jedným z možných legitímnych výkladov, ktorý v nijakom prípade nemožno považovať ani za arbitrárny, ale ani za zjavne neodôvodnený.

Ústavný súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku sťažovateľov o porušení § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku krajským súdom, ktorý podľa nich preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie nad rámec uplatnených odvolacích dôvodov. Keďže žalobca v odvolaní namietal výšku priznaných trov konania, ktorú odôvodňoval nesprávnym postupom pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny, krajský súd sa musel s uvedenou námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci vysporiadať. Skutočnosť, že žalobca žiadal aplikáciu iného ustanovenia príslušnej vyhlášky, resp. inak právne posúdil otázku určenia základnej sadzby tarifnej odmeny, nemá právnu relevanciu vo vzťahu k rozsahu prieskumnej právomoci odvolacieho súdu, pokiaľ sa týka určenia základnej

	<p>sadzby tarifnej odmeny.</p> <p>Keďže napadnuté uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.</p> <p>V posudzovanom prípade preto vzhľadom na predmet výroku napadnutého uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch napadnutého uznesenia rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov	II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	advokát, advokácia-náhrada trov právneho zastúpenia trovy konania advokát, advokácia-advokátska tarifa odvolanie-odvolacie dôvody

spisová značka	I. ÚS 217/2018
populárny názov	k obnove konania
sudca spravodajca	Milan Lalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	25.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	K vyhovaniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní desiatich rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

	<p>Sťažovateľ namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu, ktorým krajský súd zamietol odvolanie podané v prospech sťažovateľa, ako aj uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa. Podstatou sťažnosti je námietka nesprávnych právnych záverov konajúcich súdov, ktoré sú podľa sťažovateľa v rozpore so zákonom, keďže konajúce súdy neprihliadli na zrušenie predchádzajúceho právoplatného odsudzujúceho rozsudku okresného súdu (a krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní nevyčkal na nové rozhodnutie po povolení obnovy konania), ako na novú skutočnosť, ktorá odôvodňovala zmenu právnej kvalifikácie v prospech sťažovateľa.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>V súvislosti s napadnutým rozhodnutím krajského súdu ústavný súd predovšetkým akcentoval skutočnosť, že predmetom posúdenia krajského súdu v rámci odvolacieho konania bol len výrok o treste, ktorý bol napadnutý odvolaním podaným v prospech sťažovateľa. Výrok o vine sťažovateľa, ktorý bol okresným súdom prijatý na základe jeho vyhlásenia ako obžalovaného podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku, nadobudol právoplatnosť už v konaní pred súdom prvého stupňa, v dôsledku čoho bol krajský súd týmto výrokom viazaný a bol povinný z neho vychádzať pri rozhodovaní o treste. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že námietky sťažovateľa vzťahujúce sa na výrok o vine, ako aj námietky na tento výrok nadväzujúce (súvisiace s právnou kvalifikáciou skutku), ktoré neboli predmetom odvolacieho konania, a preto nemohli byť ani dotknuté napadnutým rozhodnutím krajského súdu, sa prima facie javia ako zjavne neopodstatnené z dôvodu neexistencie príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľa.</p> <p>Čo sa týka postupu krajského súdu, tomuto podľa názoru ústavného súdu možno vyčítať jedine to, že aj napriek vedomosti o zrušení právoplatného rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 2 T 13/2005 z 20. júla 2005, na základe čoho krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že „obžalovaný nebol doposiaľ súdne trestaný“, nevyčkal na nové rozhodnutie v tejto veci. Tento procesný postup bol však následne zhojený (ako to konštatoval aj najvyšší súd v napadnutom uznesení) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 2 T 13/2005 z 8. júna 2015, ktorý sťažovateľa v rámci obnoveného konania opätovne uznal za vinného z trestného činu nedovolennej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekursora a obchodovania s nimi, teda v konečnom dôsledku išlo o procesný postup s totožným výsledkom. Z materiálneho hľadiska preto postup krajského súdu nemožno hodnotiť ako porušenie ústavných či iných práv sťažovateľa.</p> <p>V súvislosti s uvedeným ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011).</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd zastáva názor, že skutočnosť, že krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní nevyčkal na nové rozhodnutie po povolení obnovy konania, je bez právneho významu, pretože ďalší priebeh konania potvrdil správnosť a zákonnosť jeho rozhodnutia. Uvedený postup krajského súdu preto nemal v okolnostiach prípadu sťažovateľa vplyv na spravodlivosť procesu ako celku, ani na jeho výsledok, a teda nebol v rozpore s požiadavkami čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil, že by účinky výkonu jeho dovolacej právomoci boli nezlučiteľné so základným právom účastníka konania na súdnu ochranu či so zásadami spravodlivého procesu. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší</p>

	<p>súd uviedol dostatočné a presvedčivé dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, keďže neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. S poukazom na odôvodnenie napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že spôsob aplikácie príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich dovolacie konanie najvyšším súdom nevykazuje znaky svojvoľnosti či arbitrárnosti. Napadnuté uznesenie obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov pre zákonné a spravodlivé rozhodnutie a ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu. Skutočnosť, že najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa a že pri tom vyslovil právny názor, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie.</p> <p>V súvislosti so sťažovateľom deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami, preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	IV. ÚS 320/2011 II. ÚS 307/06
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	rozsudok-zrušenie dovolanie-dovolacie dôvody trest-rozhodnutie o treste trest-odňatia slobody

spisová značka	I. ÚS 245/2018
populárny názov	ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	18.07.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1
analytická právna veta	Pre naplnenie zákonných predpokladov v odročenie pojednávania nie je dostatočné ak sa účastník konania vopred ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní (závažným dôvodom, svojou hospitalizáciou), avšak je potrebné aby bol naplnený aj druhý zo zákonných predpokladov na odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého okrem ospravedlnenia sporovej strany z neúčasti na pojednávaní zo závažného dôvodu tu musí byť predpoklad, že „...zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby

	<p>sa na pojednávaní nechali zastúpiť“. V okolnostiach prípadu bolo možné spravodlivo žiadať, aby sa na predmetnom pojednávaní dal účastník zastúpiť, ba čo viac, on aj zastúpený bol, a to nielen fyzickou osobou, ale kvalifikovaným advokátom, ktorý sa na tomto dotknutom pojednávaní aj zúčastnil a sťažovateľa a spol. riadne zastupoval. Procesné práva sťažovateľa ako sporovej strany v tomto konaní neboli žiadnym spôsobom porušené, ba navyše sťažovateľ mal možnosť sa k veci na skoršom pojednávaní aj vyjadriť (pozri zásada sudcovskej koncentrácie konania podľa § 153 Civilného sporového poriadku).</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ a spol. sa žalobou v konaní vedenom okresným súdom domáhali voči žalovaným určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, a to z titulu vlastníckeho práva ich právneho predchodcu k týmto nehnuteľnostiam. Okresný súd žalobu sťažovateľa a spol. rozsudkom zamietol, a to na tom skutkovom základe, že z notárskej zápisnice, ktorú sťažovateľ a spol. predložili ako dôkaz o vlastníckom práve ich právneho predchodcu k sporným nehnuteľnostiam, nevyplývalo, žeby aj ich právny predchodca bol vlastníkom sporných nehnuteľností.</p> <p>Krajský súd v odvolacom konaní proti označenému rozsudku okresného súdu tento vo výroku o zmietnutí žaloby ako vecne správny potvrdil.</p> <p>Sťažovateľ namieta, že krajský súd nenapravil pochybenie okresného súdu spočívajúce v tom, že okresný súd nariadil vo veci pojednávanie, na ktorom vyhlásil aj rozhodnutie vo veci samej, a to aj napriek tomu, že sťažovateľ sa z neúčasti na pojednávaní riadne vopred ospravedlnil z dôvodu jeho hospitalizácie a ospravedlnila sa aj žalobkyňa v 3. rade, ktorú mal na toto pojednávanie odvieť sťažovateľ kvôli jej imobilite, pričom žiadali, aby okresný súd nekonal v ich neprítomnosti.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti proti rozsudku okresného súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).</p> <p>Krajský súd svoje rozhodnutie v jeho podstatnej časti takto odôvodnil: „<i>Preskúmaním veci krajský súd zistil, že rozsudok okresného súdu je v napadnutej časti vecne správny, a preto je potrebné tento potvrdiť podľa § 387 ods. 1.2 CSP... V prejednávanej veci krajský súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotení toho, čo uviedli v rámci odvolacieho konania strany, skonštatoval, že prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP a v napadnutom rozsudku sa riadne vysporiadal so skutkovou i právnou argumentáciou strán vznesenou v prvostupňovom konaní. Krajský súd sa v zmysle vyššie uvedeného v celom rozsahu stotožňuje so skutkovým stavom tak, ako ho zistil okresný súd. ako aj s jeho právnym posúdením, vo vzťahu k čomu poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP na tento poukazuje... Žalobcovia 1/2/ k veci samotnej vo svojom odvolaní neuviedli žiadne skutočnosti, s ktorými by sa okresný súd nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav a následne prijaté právne závery. Okresný súd riadne odôvodnil, prečo nevykonal ďalšie žalobcami navrhnuté dôkazy (výsluch svedkov..., a teda odvolacia námietka žalobcov 1/, 2/, že okresný súd svojim postupom znemožnil vykonať ďalšie dokazovanie, neobstojí, a to i s poukazom na to, že v odvolaní namietaný dôkazný prostriedok (výsluch svedka) ani nie je možné objektívne vykonať, pretože menovaný medzičasom zomrel. Na základe týchto skutočností krajský súd konštatuje, že v prvoinštančnom konaní nezistil, že by zo strany okresného súdu došlo k bezdôvodnému nevykonaniu odvolateľom navrhnutých dôkazov, potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností.“</i></p> <p>V súvislosti s prvou námietkou sťažovateľa ústavný súd podotýka, že sťažovateľ okrem konštatovania o jeho nesúhlasnom postoji k rozhodnutiu krajského súdu a skrz neho aj k rozhodnutiu okresného súdu túto svoju námietku žiadnym spôsobom bližšie nekonkretizoval, t. j. neuviedol, v čom vidí nesprávnosť skutkových zistení konajúcich súdov, ani to, v čom je nesprávne ich právne posúdenie veci. V tejto súvislosti je nutné podotknúť, že ústavný súd v</p>

konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemá ex offio prieskumnú právomoc, t. j. nemá oprávnenie bez námietky sťažovateľa en bloc preskúmať napádané rozhodnutie a iniciatívne vyhľadávať prípadné ústavne neudržateľné pochybenia. Inými slovami, tvrdenie sťažovateľa bez jeho konkretizácie v interakcii s napádaným rozhodnutím, opatrením, prípadne iným zásahom nepostačuje na meritórne konštatovanie o porušení sťažovateľom označených práv a slobôd.

Zo sťažovateľom predložených rozhodnutí vyplýva, že v prvom rade okresný súd a stotožniac sa s ním aj krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnili ústavne udržateľnými závermi, v zmysle ktorých sťažovateľ a spol. neunesli dôkazné bremeno ich tvrdení o vlastníckom práve ich právneho predchodcu k sporným nehnuteľnostiam, od existencie ktorého odvodzovali nimi žalovaný právny nárok, a súčasne sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom nepreukázal, z akého dôvodu by tento záver bol nesprávny alebo ústavne neudržateľný (napr. ktoré z vykonaných dôkazov nasvedčujú opaku a pod.), pričom takéto dôvody nie sú zrejmé ani zo samotnej sťažnosti, preto, pokiaľ ide o túto námietku, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

V súvislosti s druhou námietkou sťažovateľa, podľa ktorej mal krajský súd celkom bezdôvodne odobriť postup okresného súdu, ktorý vo veci nariadil pojednávanie a vec meritórne na pojednávaní aj rozhodol, a to v neprítomnosti sťažovateľa a spol., aj napriek tomu, že sťažovateľ sa z neúčasti na tomto pojednávaní vopred ospravedlnil z objektívneho dôvodu (hospitalizácia) a žiadal, aby sa nekonalo v jeho neprítomnosti, krajský súd svoje rozhodnutie v tejto časti takto odôvodnil: „Z obsahu spisu krajský súd zistil, že žalobcovia 1./2/ sú od začatia konania zastúpení advokátom, ...Menovaného advokáta na svoje zastupovanie v konaní dňa 19.08.2014 splnomocnila i žalobkyňa 3/. Žalobcovia (vrátane pôvodného žalobcu 3/) boli na pojednávanie sudu dňa 05.02.2015 riadne predvolaní, avšak tohto pojednávania sa za stranu žalobcov zúčastnil len žalobca 1/ a zástupca žalobcov 1/ až 4/ prostredníctvom advokátskeho koncipienta. Neúčasť žalobcov 2/ až 4/ ich zástupca ospravedlnil, o odročenie pojednávania nepožiadali. Na tomto pojednávaní došlo k výsluchu žalobcu 1/. Podaním zo dňa 16.02.2015 zástupca žalobcov oznámil, že došlo k ukončeniu zastúpenia žalobkyne 3/ jeho osobou ku dňu 15.02.2015 a žalobkyňu 3/ bude zastupovať žalobca 1/. Súd následne nariadil pojednávanie na deň 22.09.2016, na ktorý termín o.i. predvolal žalobcov 1/ až 3/ i zástupcu žalobcov 1/, 2/. Žalobca 1/ prostredníctvom zástupcu podaním, doručeným súdu dňa 20.09.2016, oznámil, že v tento deň bol hospitalizovaný v nemocnici z dôvodu zdravotného problému s nohou, ktorý mu bráni pohybovať sa a spôsobuje jeho imobilitu. Zástupca žalobcov 1/. 2/ ospravedlnil neúčasť žalobcu 1/ a aj svoju neúčasť na pojednávaní dňa 22.09.2016 s tým, že klient - žalobca 1/ nesúhlasí, aby sa pojednávalo v jeho neprítomnosti, chce byť pri konaní prítomný aj z dôvodu, že zastupuje iných žalobcov v tomto konaní a zložitost' veci si to vyžaduje. Okresný súd obratom zástupcovi žalobcu 1/ oznámil s poukazom na § 183 ods. 1 CSP, že žalobca 1/ už boi vypočutý, jeho účasť nie je nevyhnutná na pojednávaní a v konaní je zastúpený advokátom. Skutočnosť, že zastupuje žalobkyňu 3/. nie je dôležitým dôvodom na odročenie pojednávania, pretože ju zastupuje ako fyzická osoba, žalobkyňa 3/ má možnosť dať sa zastúpiť advokátom (pričom v konaní už advokátom zastúpená bola), a sama bola na pojednávame predvolaná. Žalobkyňa 3/ súdu podaním, doručeným dňa 21.09.2016, oznámila, že žalobca 1/ bol hospitalizovaný a nemôže sa zúčastniť na pojednávaní. Na pojednávanie dňa 22.09.2016 sa ani ona nebude reálne schopná dostaviť, pretože je imobilná a spoliehala sa na neho. Nesúhlasí, aby pojednávanie prebehlo bez jej prítomnosti, ktorú nemôže inak zabezpečiť a bez prítomnosti jej zástupcu. Okresný súd telefonicky žalobkyňu 3/ kontaktoval a oznámil jej, že jej žiadosť o zrušenie pojednávania súd neakceptuje a pojednávanie sa bude konať. Okresný súd na pojednávaní dňa 22.09.2016 oboznámil listinné dôkazy, vypočul si vyjadrenia zástupcov strán, pričom na výzvu súdu podľa § 182 CSP. aby zhrnuli svoje návrhy, vyjadrili sa k dokazovaniu a právnej stránke veci, zástupca žalobcov 1/, 2/ podal vyjadrenie, ktoré je zachytené v zápisnici. Zástupca žalobcov 1/, 2/ ani žalovaný návrhy na doplnenie dokazovania nemali. Okresný súd na predmetnom pojednávaní vyhlásil rozsudok vo veci samej...

V prejednávanej veci sa žalobca 1/ ospravedlnil z pojednávania súdu dňa

22.09.2016 zo závažných zdravotných dôvodov, pre ktoré bol hospitalizovaný, ktorú skutočnosť možno považovať za dôležitý dôvod, pre ktorý sa strana nemôže dostaviť na pojednávanie v zmysle § 183 ods. 1 CSP. V konaní však nebola splnená druhá, kumulatívna zákonná podmienka pre odročenie pojednávania okresného sudu dňa 22.09.2016. a to okolnosť, že od strany, teda žalobcu 1/, nebolo možné spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechal zastúpiť. Naopak, žalobca 1/ bol v konaní od počiatku zastúpený advokátom, ktorý sa na predmetnom pojednávaní súdu i zúčastnil (prostredníctvom koncipienta) a žalobcov 1/, 2/ riadne zastupoval. Skutočnosť, že žalobca 1/ zastupoval žalobkyňu 3/ ako fyzická osoba, nemožno považovať za dôležitý dôvod, pre ktorý sa strana (žalobca 1/) nemôže dostaviť na pojednávanie v zmysle § 183 ods. 1 CSP. Žalobca 1/ pritom v konaní vypočutý bol, a to na pojednávaní dňa 05.02.2015.

Žalobca 2/ sa pojednávania okresného súdu dňa 22.09.2016 nezúčastnil, svoju neúčast' vopred neospravedlnil a o odročenie pojednávania nepožiadala. Na pojednávaní sa zúčastnil jeho zástupca (advokátsky koncipient), ktorý súčasne zastupoval i žalobcu 1/. Pokiaľ ide o žalobkyňu 3/, krajský súd konštatuje, že menovaná proti rozsudku okresného súdu odvolanie nepodala a vo vzťahu k nej nadobudol tento právoplatnosť dňa 05.11.2016. Pokiaľ žalobcovia 1/, 2/ namietajú, že žalobca 1/ nemohol predniesť záverečnú reč, krajský súd poukazuje na to, že zástupca žalobcu 1/, advokát, ktorý je oprávnený na všetky úkony, ako strana (§ 92 ods. 2 CSP) na výzvu súdu na pojednávaní dňa 22.09.2016 zhrnul svoje návrhy a vyjadril sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci v zmysle § 182 CSP. Odvolacia námietka žalobcov 1./2/ potom nie je dôvodná a nevychádza zo skutočného priebehu daného pojednávania.“

Z citovaného je zrejmé, že krajský súd s plnou vážnosťou a detailne preskúmal námietku sťažovateľa o neakceptovaní jeho žiadosti, aby okresný súd nekonal v jeho neprítomnosti, pričom dôvodiac logickými a ústavne akceptovateľnými závermi dospel k zisteniu, že postup okresného súdu bol zákonný a žiadnym spôsobom sťažovateľa nepoškodil na jeho právach, pričom ani podľa ústavného súdu týmto záverom nemožno vytknúť neústavnosť či arbitrárnosť. Je síce pravdou, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu v 1. rade vopred závažným dôvodom, a to svojou hospitalizáciou, ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní nariadenom na 22. september 2016, avšak v danom prípade, tak ako to konštatoval aj krajský súd, nebol kumulatívne (súčasne) naplnený aj druhý zo zákonných predpokladov na odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého okrem ospravedlnenia sporovej strany z neúčasti na pojednávaní zo závažného dôvodu tu musí byť predpoklad, že „...zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť“. V danom prípade je však zrejmé, že od sťažovateľa bolo možné spravodlivo žiadať, aby sa na predmetnom pojednávaní dal zastúpiť, ba čo viac, on aj zastúpený bol, a to nielen fyzickou osobou, ale kvalifikovaným advokátom, ktorý sa na tomto dotknutom pojednávaní aj zúčastnil a sťažovateľa a spol. riadne zastupoval, takže procesné práva sťažovateľa ako sporovej strany v tomto konaní neboli žiadnym spôsobom porušené, ba navyše sťažovateľ mal možnosť sa k veci na skoršom pojednávaní aj vyjadriť (pozri zásadu sudcovskej koncentrácie konania podľa § 153 Civilného sporového poriadku).

V súvislosti so zastupovaním žalobkyne v 3. rade sťažovateľom na pojednávaní konanom 22. septembra 2016, na ktorom sa tiež nezúčastnila, je nutné podotknúť, že ani v tomto prípade nebola minimálne kumulatívne splnená druhá podmienka na odročenie pojednávania, a to že by od nej nebolo možné spravodlivo očakávať, aby sa dala v konaní zastupovať advokátom, ktorý ju navyše v tomto konaní už aj zastupoval. Navyše, opäť s ohľadom na zásadu sudcovskej koncentrácie konania nemožno akceptovať ani námietku, že žalobkyňa v 3. rade sa v konaní, ktoré trvalo od roku 2014, nemala možnosť vyjadriť aj skôr, a to hoci aj písomne. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že nemohol účinne zastupovať žalobkyňu v 3. rade, je nutné okrem už uvedeného tiež podotknúť, že v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže sťažovateľ namietat' len porušenie svojich práv, a nie práv iných osôb.

	Vzhľadom na uvedené sú závery krajského súdu v napádanom rozsudku podľa ústavného súdu založené na logických konštrukciách, nevykazujú znaky arbitrárnosti ani svojvôle a sú plne ústavne udržateľné, bez zjavných rozporov s aplikovanou právnou úpravou, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	rozhodnutie-odôvodnenie pojednávania-účasť občianske súdne konanie

Nález - prietahy:

spisová značka	I. ÚS 183/2018
populárny názov	opakované prietahy
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.07.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	K zbytočným prietahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania (strán sporu). Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol. Sťažovateľ sa v procesnom postavení žalovaného v konaní trvajúcim viac ako 26 rokov nachádza v právnej neistote, a to aj po právoplatnosti nálezu ústavného súdu, ktorým už vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na význam napadnutého konania okresného súdu pre sťažovateľa jeho mimoriadne neprímeraná dĺžka, vymykajúca sa akejkoľvek možnosti jej akceptácie, zasahuje podľa názoru ústavného súdu samotnú podstatu a účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože poskytnutie reálnej súdnej ochrany účastníkovi konania nevyhnutne predpokladá jej poskytnutie v rozumnom čase zodpovedajúcom povahe práv, ktoré sú predmetom konania, a reálnym okolnostiam prerokovanej veci.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní „o určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva“, ktoré začalo 16. júla 1992 (ďalej aj „namietané konanie“) po

	<p>právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 475/2011 zo 6. marca 2012 (ďalej len „nález ústavného súdu“), ktorým už vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a okresnému súdu prikázal vo veci konať bez zbytočných prieťahov, ako aj priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € a úhradu trov konania.</p> <p>Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že po vydaní predmetného nálezu ústavného súdu uvedené konanie nie je stále právoplatne skončené, hoci okresný súd 20. novembra 2012 vydal rozsudok, ktorým vyhovel žalobe žalobcov a zamietol vzájomnú žalobu sťažovateľa a ostatných žalovaných. Následne rozhodol 12. septembra 2013 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní pod sp. zn. 9 Co 82/2013, 9 Co 83/2013 tak, že rozsudok okresného súdu zmenil, žalobu žalobcov zamietol a potvrdil zamietnutie vzájomnej žaloby sťažovateľa a ostatných žalovaných. Po podaní dovolania zo strany sťažovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 2 Cdo 123/2014 z 31. marca 2015 zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd následne 30. októbra 2015 zrušil predmetný rozsudok okresného súdu. Dňa 19. januára 2016 okresný súd vydal uznesenie, ktorým pripustil zmenu žalobného petitu a neskôr 6. mája 2016 vylúčil vec vzájomnej žaloby sťažovateľa na samostatné konanie.</p> <p>Následne okresný súd 8. februára 2017 odročil pojednávanie z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti právnej zástupkyne žalobkyne a na pojednávaní 9. marca 2017 sporovým stranám doručil podanie sťažovateľa a stanovil im lehotu na vyjadrenie. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 24. mája 2017, kde sťažovateľovi bolo krátkou cestou doručované podanie žalobcov, pričom sťažovateľ nežiadal pojednávanie odročiť, ale len prerušiť a k podaniu žalobcov sa vecne vyjadril. Pojednávanie 13. septembra 2017 bolo iba odročené z dôvodu na strane žalobcov, ktorým sa nepodarilo včas zabezpečiť súkromný znalecký posudok. Na pojednávaní 26. októbra 2017 bol stranám tento posudok odovzdaný žalobcami a pojednávanie bolo opäť odročené s tým, aby žalobcovia zabezpečili účasť nimi navrhovaných svedkov. Výsluch svedkov sa uskutočnil až na pojednávaní 30. novembra 2017. Ďalšie pojednávanie, kde mal byť vyhlásený rozsudok, sa malo konať 2. marca 2018, ale toto pojednávanie sa už neuskutočnilo a bolo odročené z dôvodu úmrtia žalobkyne v 3. rade.</p> <p>Čo sa týka postupu okresného súdu, sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že okresný súd bol nečinný 9 mesiacov v období od 6. mája 2016 (uznesenie o vylúčení vzájomnej žaloby na samostatné konanie) do 8. februára 2017 (pojednávanie), resp. už od vrátenia spisu z dovolacieho súdu 4. decembra 2015, do uskutočnenia pojednávania 8. februára 2017 (15 mesiacov nečinnosti). Okrem toho bol postup tiež neefektívny (po zrušení rozsudku okresného súdu z 20. novembra 1992 z dôvodu viacerých procesných pochybení).</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).</p> <p>Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti povinnosť súdu a sudcu konať bez prieťahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je expresis verbis zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a</p>

bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Povinnosť súdu konať bez prieťahov vyplýva napríklad z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán a z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokovanej veci. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Ústavný súd už namietané konanie z hľadiska jeho skutkovej a právnej zložitosti posudzoval v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 8/2011, ako aj II. ÚS 475/2011, preto zložitosť veci nie je potrebné znova hodnotiť, hoci na priebeh konania, ako to vyplýva z vyjadrenia predsedníčky senátu krajského súdu z 20. máj 2013, mohlo mať čiastočne vplyv (č. l. 624 v spise okresného súdu) to, že „v predmetnej veci bol opakovane menený petit (pôvodne znel na určenie, že navrhovatelia sú podielovými spoluvlastníkmi pozemkov - novovytvorených parciel), ostatným petítom sa navrhovatelia domáhajú určenia, že označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich starých rodičoch. V rámci konania prvostupňový súd riešil aj otázku vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo strany právnych predchodcov navrhovateľov a to aj počas účinnosti tzv. stredného Občianskeho zákonníka (zákona č. 141/1950 Zb.) navyše aj k časti neknihovanej parcely. Spisový materiál je tak náročnejší na štúdium a prípravu“ (na začiatku to bolo konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti s prísl. – č. l. 2 v spise, pozn.).

Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa ako účastníka posudzovaného konania (strany sporu) v preskúmanom konaní, ústavný súd konštatuje, že po náleze ústavného súdu neprispel svojím správaním k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Sťažovateľ sa zúčastnil všetkých nariadených pojednávaní, podal aj vzájomný návrh, a iba využíval oprávnenia, ktoré mu umožňovali procesné kódexy (OSP a CSP) pri hájení svojich práv. Ani okresný súd nemal konkrétne výhrady k jeho správaniu.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, ako aj iných všeobecných súdov v napadnutom konaní. V tejto časti ústavný súd najprv konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, že konanie nebolo právoplatne skončené (ani po 6 rokoch po vydaní nálezov ústavného súdu), hoci prebieha na okresnom súde už od roku 1992. Podľa názoru ústavného súdu konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014). Takáto zdĺhavosť konania predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, teda ho aj ohrozuje vo svojej podstate (mutatis mutandis I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, II. ÚS 58/08).

Okresný súd síce hneď po náleze nariadil viaceré pojednávania a následne v krátkom čase aj rozhodol rozsudkom, ale jeho úkony nesmerovali k odstráneniu

právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Na konanie mal vplyv aj rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol vzájomný návrh sťažovateľa z dôvodu, že navrhnutý petit bol v časti nevykonateľný a v časti domáhajúcej sa uloženia povinností Správe katastra pre hlavné mesto Bratislava zamietnutý (pozri rozsudok krajského súdu sp. zn. 9 Co 82/2013, 9 Co 83/2013 z 12. septembra 2013 – č. I. 637). Rozsudok krajského súdu bol totiž následne zrušený najvyšším súdom, pretože ním bola odňatá sťažovateľovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP a vec mu tak bola vrátená na ďalšie konanie. Najvyšší súd k tomu uviedol: „Znemožnenie realizácie procesných práv účastníka v takomto prípade je prakticky dôsledkom nerešpektovania ústavného princípu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania odvolacím súdom, lebo účastníkovi konania odopiera možnosť prieskumu správnosti, nových, poprípade z pohľadu súdu prvého stupňa bezvýznamných, z hľadiska posúdenia odvolacím súdom však rozhodujúcich skutočností“ (č. I. 751 v spise okresného súdu). Na doterajšiu dĺžku namietaného konania mali tiež vplyv aj väčší počet účastníkov (strán) sporu a ich úmrtia v priebehu konania, časté zmeny petitu žaloby žalobcami, ako aj zmeny a doplnenia vzájomného návrhu sťažovateľa (napr. 5. augusta 2015) a rozhodovanie o nich, resp. nerozhodnutie okresného súdu o zmene žalobného návrhu žalobcov (č. I. 769 vyplývajúce z rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 9 Co 253/2015 z 30. októbra 2015, ktorým zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu z 20. novembra 2012, pozn.), ako aj rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam všeobecných súdov vo veci samej (spisy sa nachádzali na odvolacom a dovolacom súde od roku 2013 viac ako 27 mesiacov, pozn.).

Za zmienku tiež stojí spomenúť, že od posledného vrátenia spisu z krajského súdu v decembri 2015 okresný súd vykonával v roku 2016 iba jednoduché procesné úkony (doručoval rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 9 Co 253/2015 z 30. októbra 2015 stranám sporu, zisťoval adresu žalovanej, rozhodol o zmene petitu žalobného návrhu a vylúčil vzájomný návrh sťažovateľa na samostatné konanie a niektoré ďalšie nariadené pojednávania boli z jeho strany nadbytočné, a tým aj nesústreďené a neefektívne (pozri body 4 a 8 z vyjadrenia sťažovateľa).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným prieťahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania (strán sporu). Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010, I. ÚS 85/2017). Z uvedeného je teda zrejmé, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo opakovane k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti taktiež namietal, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo aj k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu (resp. spravodlivý proces) v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa môže každý domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom na zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by

komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98, II. ÚS 8/01). Spôsobenie zbytočných prietahov v konaní súdom môže založiť porušenie základného práva účastníka súdneho konania nana prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy, ale neznamená spravídla odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 8/01).

K porušeniu tohto základného práva zbytočnými prietahmi v súdnom konaní by však mohlo dôjsť v prípade, ak by postup všeobecného súdu v takomto konaní v dôsledku zbytočných prietahov viedol v konečnom dôsledku k zmareniu možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ochrany ktorých sa domáha (obdobne IV. ÚS 132/2010).

Sťažovateľ sa v procesnom postavení žalovaného v 2. rade v konaní trvajúcom viac ako 26 rokov nachádza v právnej neistote. Vzhľadom na význam napadnutého konania okresného súdu pre sťažovateľa jeho mimoriadne neprímeraná dĺžka, vymykajúca sa akejkolvek možnosti jej akceptácie, zasahuje podľa názoru ústavného súdu samotnú podstatu a účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože poskytnutie reálnej súdnej ochrany účastníkovi konania nevyhnutne predpokladá jej poskytnutie v rozumnom čase zodpovedajúcom povahe práv, ktoré sú predmetom konania, a reálnym okolnostiam prerokúvanej veci. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v danom prípade došlo už aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia však neprikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov, pretože táto povinnosť mu bola uložená nálezmi ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd tiež dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti po náleze ústavného súdu a inými všeobecnými súdmi považuje za primerané v sume 2 500 € (zobral pri tom do úvahy aj výšku už priznaného finančného zadosťučinenia predchádzajúcim nálezom v sume 6 000 €, pozn.). Vo zvyšnej časti tak jeho žiadosti nevyhovel.

Ústavný súd rozhodol:

Základné právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 204/1992 po právoplatnosti nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 475/2011 zo 6. marca 2012 porušené boli.

Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 500 €, ktorú je Okresný súd Bratislava IV povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezú.

Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 488,13 € na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od

	<p>právoplatnosti tohto nálezu.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03 III. ÚS 8/2011, II. ÚS 475/2011</p> <p>II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014</p> <p>IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010, I. ÚS 85/2017</p> <p>I. ÚS 35/98, II. ÚS 8/01</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu prieťahy v konaní-neeфекtívny postup práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prerokovanie veci - bez zbytočných prieťahov</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.